

Title:

Jareb, Jere

Person type:

Osoba

History:

Jere Jareb (Šepurine na Prviću, 03.05.1922. – 20.11.2017.), povjesničar. Godine 1945. otišao u Celovec, a 1952. odselio k ocu u SAD. Doktorirao iz područja suvremene europske povijesti na Columbia University College, New York City (1964). Predavao na Rutgers University, University College, New Brunswick, New Jersey (1963-1966), profesor europske povijesti i predstojnik Odjela za povijest i političke znanosti ST. Francis College, Loretto, Pennsylvania (1966-1992). Od 1960. godine urednik Journal of Croatian Studies (New York). Bavi se proučavanjem suvremene političke povijesti Hrvatske, napisao Pola stoljeća hrvatske politike (1960), Političke uspomene i rad dr. B. Jelića (1982) i dr.

Član American Historical Association, American Association for the Advancement of Slavic Studies, The Croatian Academy of America.

Place:

Prvić

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1922-2017 g.

Title:

Dabo-Peranić, Miljenko

Person type:

Osoba

History:

Miljenko Dabo-Peranić (Novalja na Pagu, 05.11.1923. - New York, 22.09.1993.), muzikolog i publicist.

Nižu franjevačku gimnaziju polazio na Badiji (1935. - 1939.), a višu u Dubrovniku (1940. - 1944.). Klasične jezike studirao u Zagrebu (1947. - 1950.) i na Sorbonni u Parizu (1955. - 1958.). Glazbenu naobrazbu stekao privatno (klavir, orgulje, teorijski predmeti, dirigiranje, kompozicija), a potom u srednjoj muzičkoj školi u Zagrebu. Godine 1944. pristupio u jugoslavensku vojsku, optužen za špijunažu u korist Amerikanaca i pomaganje kardinalu A. Stepincu i osuđen na smrt, pa na prisilni rad, a 1947. pomilovan.

Godine 1950. upisao studij povijesti glazbe na Glazbenoj akademiji u Ljubljani, gdje je diplomirao tri godine kasnije. Godine 1959. doktorirao na Muzikološkom institutu u Parizu. U spomenutom je gradu radio kao privatni nastavnik klavira (1955. - 1969.), a izdavao je i uređivao dvomjesečnik "La Croatie" (1963. - 1965.) i surađivao s listovima "Drina" i "Obrana". Po dolasku u SAD službovao u nakladničkoj kući "Sam Ach Music Store" u New Yorku.

Godine 1982. utemeljio nakladu "Sunrise press" u East Northportu (SAD). U muzikološkom radu jedini se od hrvatskih muzikologa posvetio isključivo proučavanju povijesti teorije i filozofije antičke grčke glazbe. Osim toga pisao je radove o hrvatskoj povijesti ("Iransko-Sarmatska Hrvatska", "Hrvatska za narodnih vladara"), a bavio se i političkom publicistikom izlažući u nizu članaka (objavljenih 1991. u knjizi "Predkulisna koračanja prema 1970/1971") ideju o potrebi pomirenja svih desnih i lijevih hrvatskih političkih organizacija.

Place:

Novalja

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1923-1993 g.

Functions:

Muzikolog

Title:

Štimac, Slavko

Person type:

Osoba

History:

Slavko Štimac (15.10.1960.), filmski glumac. Slavko Štimac rođen je u Konjskom Brdu kraj Perušića. Filmsku karijeru započeo je u uspješnim dječjim filmovima. Svoju je prvu ulogu odigrao u "Vuku samotnjaku" Obrada Gluščevića 1972. godine, izabran za glavnu ulogu među ličkom djecom, govornicima autentičnog ličkog dijalekta. U jednom od najpoznatijih i najpopularnijih hrvatskih dječjih filmova "Vlak u snijegu" redatelja Mate Relja glumio je 1976. godine. Zbog posla se u Beograd preselio sredinom 1970-ih godina.

Kasnije se proslavio u filmovima Emira Kusturice "Sjećaš li se Dolly Bell?" i "Underground". U New York je otišao 1996. godine, za suprugom. U Americi je snimio dva filma, od kojih je u jednom glumio i s Adrienom Brodyjem.

Place:

Beograd

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1960 g.

Functions:

Glumac

Title:

Bow, Clara

Person type:

Osoba

History:

Clara Bow (29.07.1905. - 27.09.1965.), američka filmska glumica. Debitirala 1922. godine. Jedna od najpopularnijih američkih glumica u razdoblju 1925–31. godine. Glumila u: Klopka za muškarce (Mantrap, 1926.) Victora Fleminga, Ono pravo (It, 1927.) Clarence G. Badgera, Krila (Wings, 1927.) Williama A. Wellmana. Do povlačenja 1933. nastupila u ukupno 57 filmova, od kojih 11 zvučnih.

Place:

New York (New York)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Engleski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1905-1965 g.

Functions:

Glumica

Title:

Horvat, Branko

Person type:

Osoba

History:

Branko Horvat (Petrinja, 24.07.1928. - Krapinske Toplice, 18.12.2003.), ekonomist, političar i pedagog.

Gimnaziju završava u Požegi, gdje je tri godine uređivao gimnazijski zbornik 'Naše znanje'. Od 1941. sudjeluje u ilegalnom radu, a sa 1944. odlazi u partizane i sudjeluje u NOB-u. Studirao je tehniku, ekonomiju i filozofiju na Sveučilištu u Zagrebu, te je 1952. diplomirao, a 1955. doktorirao na Ekonomskom fakultetu. Doktorat stiže 1959. i na Sveučilištu u Manchesteru (Ujedinjeno Kraljevstvo), a specijalizirao je 1964-65. na Sveučilištu Harvard i Institutu za tehnologiju Massachusetts u SAD kao stipendist Fordove zaklade. Radio je kao asistent i znanstveni suradnik Instituta za naftu i Ekonomskog instituta u Zagrebu (1950. - 1955.), a od 1955. radi u Saveznom zavodu za privredno planiranje u Beogradu, u kojem je 1958. osnovao Odjel za ekonomska istraživanja i metodologiju planiranja. Taj odjel 1963. postaje Jugoslavenski institut za ekonomska istraživanja, a 1969. mijenja naziv u Institut ekonomskih nauka. Horvat je bio prvi direktor Instituta, sve do ostavke koju podnosi 1970. godine. Od 1962. radi kao izvanredni profesor Sveučilišta u Beogradu, a od 1975. redoviti je profesor na Fakultetu za vanjsku trgovinu u Zagrebu (od 1982. Ekonomski fakultet).

Predavao je ekonomsku analizu, političku ekonomiju socijalizma, privredno planiranje, ekonomsku teoriju i komparativne ekonomske sustave. Gostovao je na velikom broju sveučilišta diljem svijeta (SAD, Njemačka, Francuska, Češka, Čile, Tanzanija, Kanada, Kina...), te je ujedno održao predavanja i kraće tečajeve na osamdesetak instituta, akademija i sveučilišta u Europi, Sjevernoj i Latinskoj Americi, Africi i Aziji. Autor je tridesetak knjiga i više stotina članaka u domaćim i stranim znanstvenim časopisima i enciklopedijama. Djela su mu prevedena na sedamnaest jezika. Temeljna značajka Horvatovog znanstvenog rada je široko područje zanimanja. Počeo je s ekonomikom industrije nafte koju je analitički razvija s gledišta mikroekonomije i njezina društveno-ekonomskog značaja. Baveći se društvenim privrednim planiranjem sintetizirao je važna svjetska teorijska dostignuća. Dio rezultata tih istraživanja bila je ideja o centralnom investicijskom fondu kao načinu usmjeravanja privrednog razvoja i prijedlozi o financiranju razvoja nerazvijenih područja. Privredna recesija 1961. potaknula je Horvata na preorijentaciju s planskih na sistemska pitanja – analizu mehanizma i funkcioniranja privrednog sustava koja je vodila do uočavanja i utvrđivanja cikličnosti privrednih kretanja. Glavno mu je djelo "Politička ekonomija socijalizma" u kojem je predložio ekonomska, socijalna i politička rješenja. Inačica na engleskom jeziku proglašena je knjigom godine u SAD, a američki ekonomisti nominirali su ga 1983. na temelju te knjige za Nobelovu nagradu. Knjiga "Towards the theory of planned economy" potaknula je američki ekonomski časopis Economic Review da lansira termin "marksizam-horvatizam".

Horvat je prvi primijenio matematičke metode i druga sredstva moderne ekonomske analize u jugoslavenskoj ekonomiji. Bio je voditelj jugoslavenske delegacije na prvom zasjedanju Odbora UN-a za industrijski razvoj (1961.), te je pod njegovim predsjedništvom izrađen prijedlog da se osnuje UNIDO (Organizacija UN-a za industrijski razvoj). Bio je član velikog broja međunarodnih ekonomskih organizacija, udruženja i redakcija ekonomskih časopisa, te osnivač i predsjednik Međunarodnog udruženja za ekonomiku samoupravljanja. Bio je i osnivač i dugogodišnji urednik časopisa Ekonomska analiza, koji je kasnije promijenio naziv u Economic Analysis and Worker's Management. Sudjelovao je na velikom broju znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu. Radio je i kao ekonomski savjetnik predsjednika Saveznog izvršnog vijeća SFRJ, vlada Perua, Bangladeša, Brazila i predsjednika turske vlade.

Politički rad B. H. započinje kao omladinski rukovodilac Ujedinjenog

saveza antifašističke omladine Hrvatske u Požegi i član tamošnjeg odbora Narodne fronte. Na radnim akcijama 1945. - 1946. proveo je devet mjeseci. Na fakultetu postaje član SKOJ-a i KPJ. Na drugoj godini studija biva isključen iz Partije, no uskoro je rehabilitiran i članom ostaje do 1990. godine. Jedan je od osnivača Udruženja za jugoslavensku demokratsku inicijativu 1989., prvog nezavisnog političkog udruženja u SFRJ. Tijekom 1990. član je rukovodstva SKH-SDP i njegove "vlade u sjeni". Nakon što krajem 1990. napušta SDP, ponovno se politički angažira 1992. kao osnivač i predsjednik Socijaldemokratske unije, stranke nastale spajanjem Saveza reformista Hrvatske i Lige socijaldemokrata. Tu je dužnost obnašao do 1995., te ponovo u razdoblju 1998. - 2000. godine. Također je bio član Predsjedništva i Glavnog odbora društva "Josip Broz Tito" iz Zagreba. Znanstvena biografija B. H. objavljena je u desetak međunarodnih biografskih leksikona. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, od kojih se ističu nagrada za najbolji rad iz statistike koju je dodijelilo Statističko društvo iz Manchestera (1958.); Nagrada 'Mijo Mirković' Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1986.); zbornik u čast B. H. (2000.) i počasna titula profesora emeritusa Sveučilišta u Zagrebu (2003.).

Place:

Beograd

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1928-2003 g.

Functions:

Ekonomist, političar i pedagog

Title:

Smith Pavelić, Ante

Person type:

Osoba

History:

Ante Smith Pavelić (Zagreb, 28.02.1903. – Fort Worth, SAD, 13.01.1988.), političar i povjesničar.

Sin Ante Pavelića st. (zubara). U Zagrebu je 1920. završio klasičnu gimnaziju i 1925. doktorirao pravo temeljem rigorozna. Kao jugoslavenski diplomatski službenik radio je u Rimu, Švicarskoj, Chicagu, New Yorku, San Franciscu. Podržavao je politiku bana Šubašića i zalagao se za promicanje političkog položaja Hrvata, surađujući pritom s Bogdanom Radicom. No, s odbijanjem preseljenja izbjegličke vlade u Jugoslaviju biva izbačen iz jugoslavenske diplomatske službe. Živio je u Parizu, New Yorku i Fort Worthu. U iseljeništvu je radio na stvaranju zajedničke i glavne hrvatske iseljeničke organizacije. Preuzeo je suprugino prezime Smith kako ga se ne bi miješalo s ustaškim poglavnikom. Surađivao je u Slobodnoj riječi, Hrvatskoj reviji, Croatia Press te u hrvatskom programu na Radio Madridu.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1903-1988 g.

Functions:

Političar i povjesničar.

Title:

Fischer, Ivana

Person type:

Osoba

History:

Ivana Fischer (Zagreb, 13.06.1905. - Zagreb, 07.11.1967.), dirigentica i operna šaptačica.

Učila violinu na zagrebačkoj srednjoj muzičkoj školi, potom studirala dirigiranje kod F. Lhotke na Muzičkoj akademiji. Usavršavala se 1932. kod C. Kraussa i B. Paumagartnera na dirigentskom tečaju Mozarteuma u Salzburgu. Godine 1931-34. violinistica u Društvenom orkestru Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu. Godine 1933. debitirala ravnajući koncertom Zagrebačke filharmonije te izvedbom Mozartove opere "Bastien i Bastienna" u zagrebačkoj Operi. Potom nastupala u Zagrebu i Osijeku, 1939-41. vodila komorni orkestar zagrebačkoga Crvenog križa; 1947-65. operni šaptač u HNK u Zagrebu.

Prva žena u Hrvatskoj za dirigentskim pultom. Pisala je glazbene priloge i kritike u "Almanahu Društva hrvatskih književnica" (1938. - 1939.); "Ženskom svijetu" (1939.), "Hrvatskoj zori" (1940.). Godine 1938-41. bila je kritičar i dopisnik za Jugoslaviju američkog časopisa "Musical America" (New York).

Place:

Osijek (OSIJEK)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1905-1967 g.

Functions:

Istražujući povijest zagrebačke opere, sakupila je bogatu zbirku dokumenata, fotografija i plakata (pohranjena u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU).

Title:

Supek, Rudi

Person type:

Osoba

History:

Rudi Supek (Zagreb, 08.04.1913. - Zagreb, 02.01.1993.), sociolog, psiholog i filozof.

U Zagrebu je završio 2. mušku realnu gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu upisao je filozofsku grupu predmeta te diplomirao 1937. godine. Nakon odsluženja vojnog roka odlazi 1939. u Pariz na studij psihologije, gdje dobiva stipendiju francuske vlade. Diplomirao je 1940. na Institutu za psihologiju Sveučilišta u Parizu, te je iste godine stekao diplomu Instituta National de l' Orientation professionnelle. U Parizu se povezoao s Borisom Kidričem i Komunističkom partijom Jugoslavije (KPJ). Nakon hapšenja, u siječnju 1944., zatočen je u nacističkom koncentracijskom logoru Buchenwald. Kao predstavnik jugoslavenskih interniraca bio je član ilegalnog Međunarodnog logorskog odbora. Kroz dva mjeseca nakon oslobođenja logora tamo uređuje list "Naš glas".

Nakon što je predao doktorsku disertaciju na Sorbonni, vraća se 1950. u Zagreb i biva izabran za predavača na Katedri za psihologiju Filozofskog fakulteta. Doktorirao je 1952. u Zagrebu, a slijedeće godine i u Parizu. Habilitacijsku radnju obranio je 1955. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Iduće godine imenovan je docentom za područje socijalne i kliničke psihologije. Također je predavao psihologiju na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu. Ostavku na Filozofskom fakultetu daje 1957. godine. Bio je jedan od osnivača i glavni urednik časopisa za teoriju društvenih i prirodnih znanosti "Pogledi" (1952. - 1954.) koji je Partija zabranila. U listopadu 1958. izabran je za višeg znanstvenog suradnika na Institutu društvenih nauka Sveučilišta u Beogradu.

U listopadu 1960. izabran je za izvanrednog profesora na novoosnovanoj katedri za sociologiju Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tamo je 1963. osnovao Odsjek za sociologiju, gdje je 1967. izabran za redovnog profesora. Radio je na osnivanju Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, gdje je 1962/63. predavao metode istraživanja. Jedan je od osnivača Instituta za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu, gdje je bio predstojnik Odjela za sociološka istraživanja, te je organizirao i predavao na prvom postdiplomskom studiju sociologije u Zagrebu. Predavao je na mnogim sveučilištima u Europi i Americi, učestvovao na brojnim znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. U školskoj godini 1969/70. predavao je na Sveučilištu Columbia u New Yorku.

U raznim vremenskim razdobljima bio je dva puta predsjednik Sociološkog društva Hrvatske i Jugoslavenskog udruženja za sociologiju. Početkom 1970-ih predsjedavao je Inicijalnom zajednicom za sociologiju Sveučilišta u Zagrebu. Bio je član Međunarodnog sociološkog udruženja (ISA). Tu je potaknuo osnivanje grupe za istraživanje participacije, radničke kontrole i samoupravljanja koja je 1978. priznata kao stalni istraživački odbor ISA. Bio je član Međunarodnog udruženja sociologa francuskog jezika (AISLF), te jedan od osnivača Međunarodnog centra za dokumentaciju i istraživanje samoupravljanja u Parizu 1977. (CICRA).

Jedan je od osnivača i predsjednik Korčulanske ljetne škole (Korčula, 1963. - 1974.) koja je okupljala filozofe i sociologe iz cijelog svijeta. Zbog političkih pritisaka, nakon 1974., dolazi do ukinuća financijskih sredstava. Zajedno s Eugenom Pusićem osnovao je 1971. interdisciplinarnu studijsku grupu Čovjek i sistem u okviru projekta Globalni društveni sistem, najprije na Institutu za društvena istraživanja, a potom na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Biblioteka Čovjek i sistem izdala je u razdoblju 1975. do 1980. sedam knjiga.

Supek je bio jedan od inicijatora Prve međunarodne konferencije za participaciju, radničku kontrolu i samoupravljanje održanu 1974. u Dubrovniku, kao i Druge, održane u Parizu 1977. godine. Jedan je od osnivača i glavnih urednika časopisa Sociologija (1959. - 1961.), prvog časopisa za sociologiju, socijalnu psihologiju i socijalnu antropologiju u Jugoslaviji, kao i časopisa Praxis (1964. - 1974.), koji je bio ugašen. Bio je član redakcije časopisa Praxis International od njegova osnivanja 1981.

do svoje smrti 1993. godine.

Bio je urednik i pisac predgovora biblioteke Antropos u izdavačkoj kući Naprijed. Napisao je preko dvadeset knjiga iz područja psihologije, sociologije i filozofije, te brojne znanstvene i stručne radove. Radovi su mu prevedeni na engleski, njemački, talijanski, češki, hebrejski i japanski jezik.

Nagrade: nagrada Matice hrvatske (1958.), Božidar Adžija (1968.), počasni doktorat Sveučilišta u Uppsali, Švedska (1976.), francuski orden Commandeur de l'ordre des Arts et des Lettres (1984.), odličje predsjednika Republike Francuske Officier de la Legion d'honneur (1989.), njemačko DDR odličje Kämpfer gegen Faschismus.

Place:

Beograd

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1913-1993 g.

Functions:

Sociolog, psiholog i filozof.